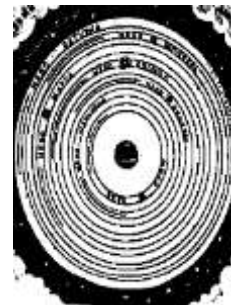
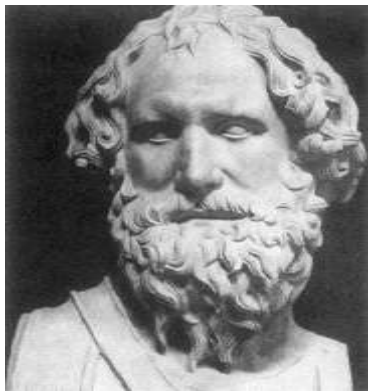

Філософія - наука, яка прагне зрозуміти причини речей, світ в цілому

АРИСТОТЕЛЬ

КОСМОЦЕТРИЗМ

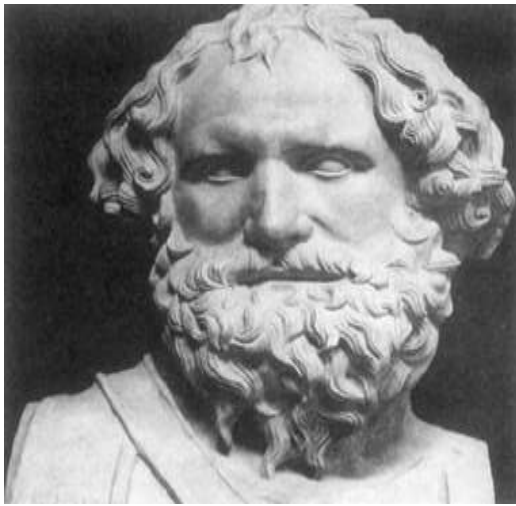

Ще на зорі людської цивілізації, у епоху далекій античності людина зрозуміла свою нерозривний зв'язок з космосом. Розглядаючи людину як космос малих розмірів («мікрокосмос»), стародавні мислителі вважали за необхідне бути в єдності з макрокосмосом, слідувати його ритму, підкорятися законам Всесвіту, природи і поліса, будувати своє життя в гармонії з життям зірок, сформували принцип космоцентризму.

КОСМІЧНА ПРИРОДА ЛЮДИНИ

Протагор назвав людину "мірою усіх речей", по суті справи, передбачивши на тисячоліття так званий антропний принцип, згідно з яким людина є закономірною і важливою ланкою в розвитку космосу.

Піфагор наповнив
КОСМОС МУЗИКОЮ

Світ як
математичну
систему
розглядали
Бенедикт Спіноза
і Готфрід Лейбніц

Концепція Всесвіту, що розвивається

- На першому етапі Всесвіт формується і призводить до виникнення свідомості
- На другому вона починає сама вивчати себе за допомогою розуму
- На третьому - змінювати, формувати ноосферу

Тема 2. Лекція 3. ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ УСТРОЮ СВІТУ

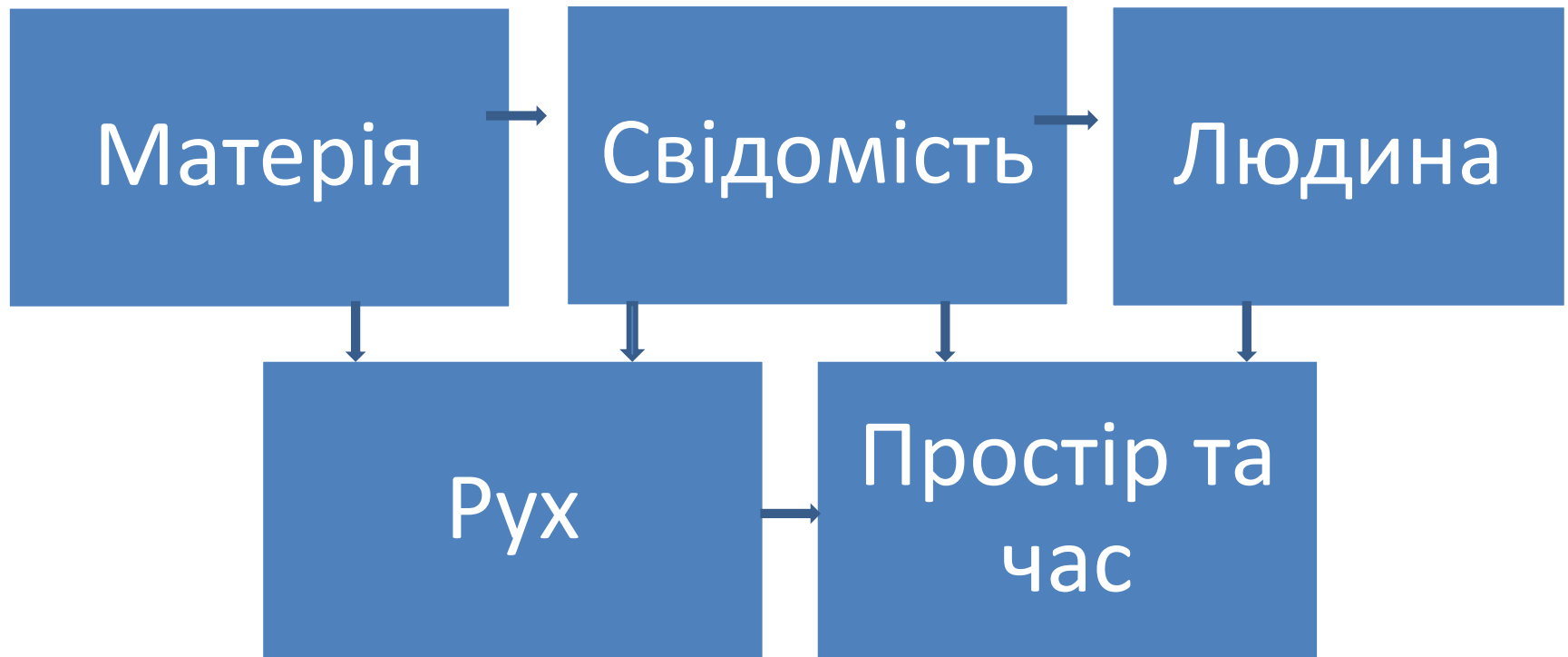
1. Специфіка терміну буття.
2. Структура та атрибути матерії.
3. Проблема свідомості у філософії.

Лектор: ст. викладач
кафедри філософії
Міщенко Віктор Іванович

Реферати

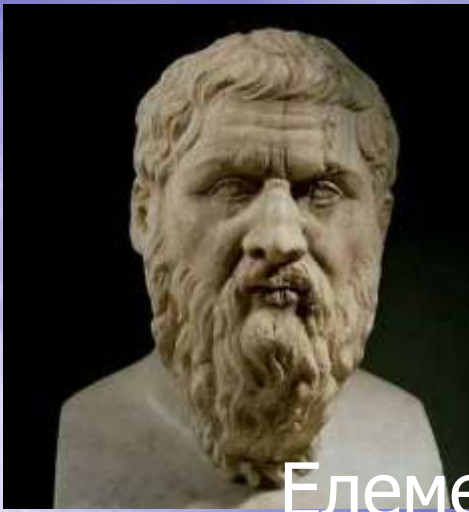
- Філософські проблеми квантової фізики (хімія, астрономії, генетики), нанотехнологій.
- Концепція Великого вибуху і Всесвіту, що розвивається.
- Загрози космосу для цивілізації.
- Ноосфера і сучасна космологія. Проблема штучного інтелекту.
- Сучасні концепції трансгуманізма

Онтологія - розділ філософії, присвячений дослідженню буття світу і людини
Характер цього буття розкривається у взаємозв'язку таких категорій, як:

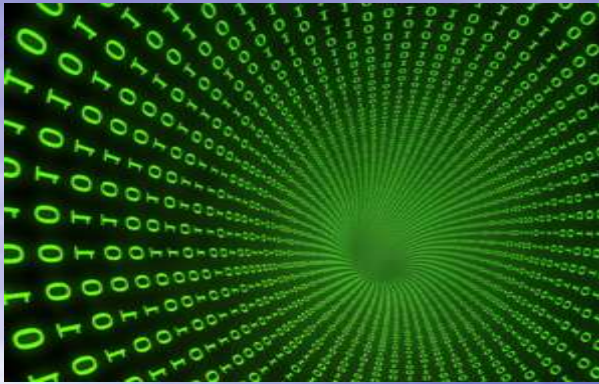
Буття - гранично загальна
філософська категорія, яка
об'єднує всі предмети і явища
на основі їх властивості
існувати, перебувати в
наявності.

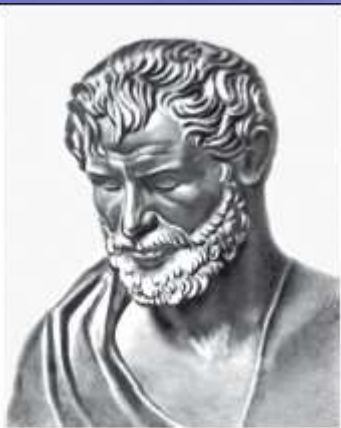
Елементом, що поєднує усі частини буття є свідомість: саме вона «розглядає» у всіх речах здатність до існування.

«Людина, - за визначенням давньогрецького філософа Протагора, - є міра всіх речей: існуючих - в тому, що вони існують і не існуючих - в тому, що вони не існують».

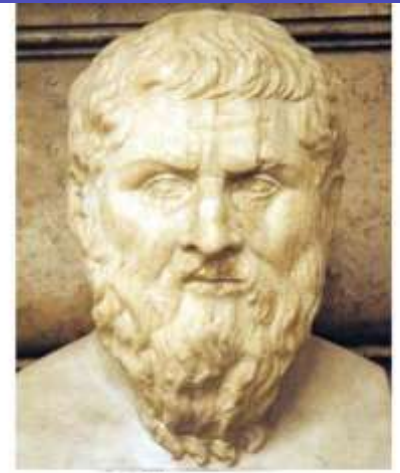

Усвідомлення буття світу стало
МОЖЛИВИМ З РОЗВИТКОМ
абстрактного мислення,
розумінням числа «нуль»,
категорії «ніщо», як антоніма
буття

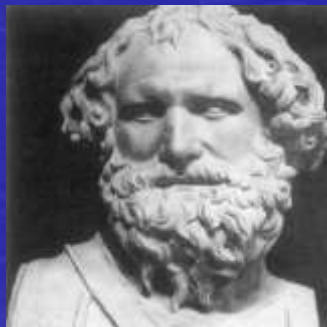

Гераклит
ок. 544 – ок. 483 до н. э.

Платон

Оскільки саме мислення «розуміє буття», то спроби представити його дало світові такі форми, як «світ ідей» Платона, «Логос» Геракліта, «число» Піфагора

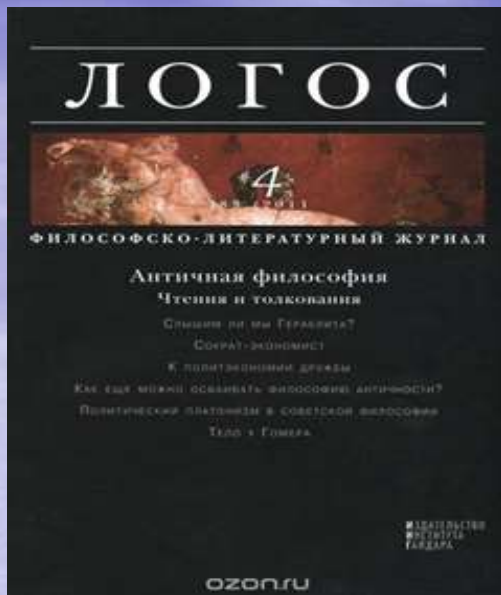

ЛОГОС

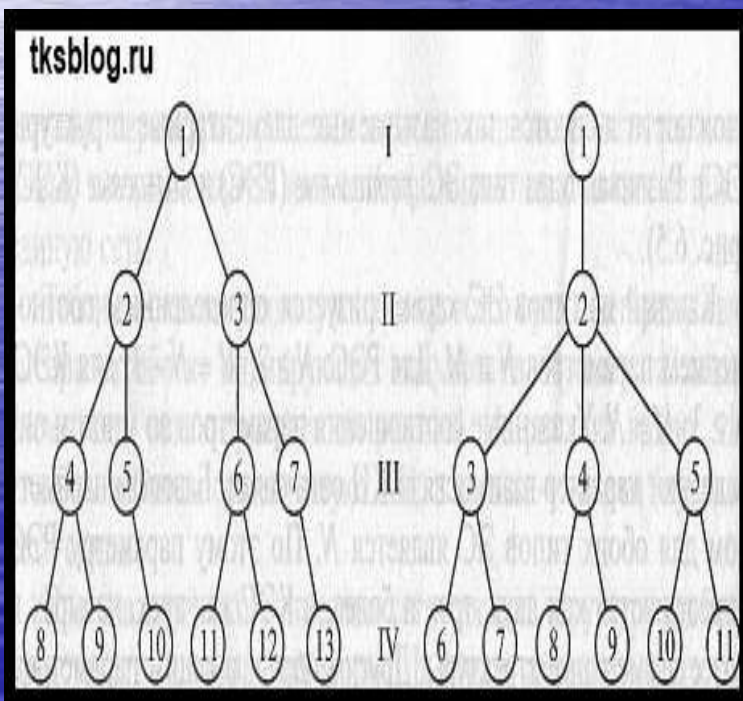

- На думку Геракліта Логос в цілому є єдність протилежностей, системоутворююча зв'язок. «Прислухаючись не мені, але логосу, мудро визнати, що все одно». Логос - і розум, і Слово - має функцію управління (речами, процесами, космосом).
- Павло Флоренський підкреслював, що Логос не просто розум, а й культура, система цінн

Логос не просто «слово»,
Логос – мир перед вами:
Стремление постигнуть основы,
Закон описать словами.

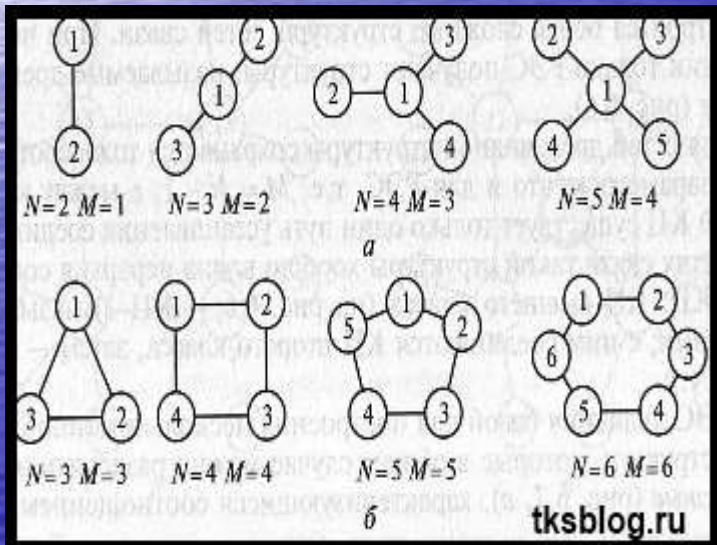
Законы – каркас мироздания,
В них тайные смыслы движения.
Логос – законов познание,
Сути различных явлений.

Логос – Вселенной энграмма,
Мысли победной искринка.
Дальних миров панорама,
Всемирная паутинка.

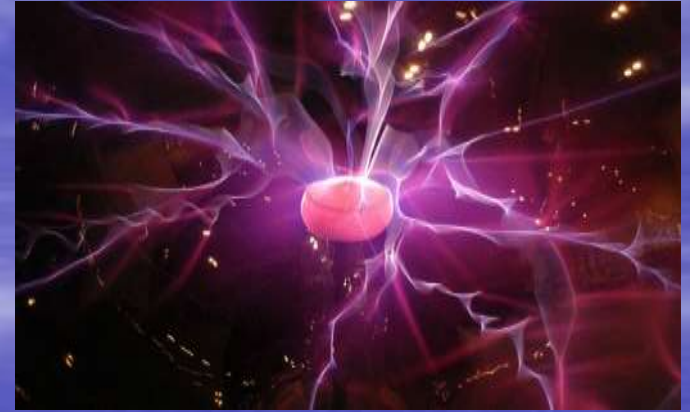

Логос есть мира система,
Сил и полей напряжение.
Логос есть теорема,
В тайну проникновение.

Логос – рисунок небрежный
Порядка в космосе этом.
Логос – дух мой мятежный,
Мир наполненный светом –

Светом сияющих знаний,
Рождающих поле науки.
Логос есть ключ к мирозданию,
Радость познания и муки.

У засновника категорії «буття» Парменіда буття мало форму ідеальної кулі і вбирало всю мудрість. Людина наповнюється силою, коли його індивідуальна свідомість «з'єднується» з цією мудрістю

Проблеми буття

1. Існує світ чи ні?

Откуда ты знаешь, что ты не
спал всю свою жизнь? Откуда ты знаешь, что ты не спишь сейчас?

Сучасні версії ілюзії буття

- У 1999 році на екрани вийшов американський блокбастер «Матриця»
- У 2003 році шведський філософ-трансгуманіст Нік Бострем розвинув ідею матриці в статті «Чи живемо ми в комп'ютерній симуляції?» (Якщо ми можемо моделювати реальність, то можемо бути дітищем сверхцивілізації).
- У 2007 році професор математики Джон Берроу з Кембриджа висунув гіпотезу, що доказом існування матриці можуть стати виявлені "збої" в системі світобудови. "Зрушення" в значеннях фундаментальних констант, таких як швидкість світла у вакуумі або постійна тонкої структури.

«Комп'ютерна версія» лише трансформує проблему

- На думку К. Е. Ціолковського - земна цивілізація лише експеримент вищого космічного розуму
- Проблема «переноситься» на більш високий рівень

Основа світогляду

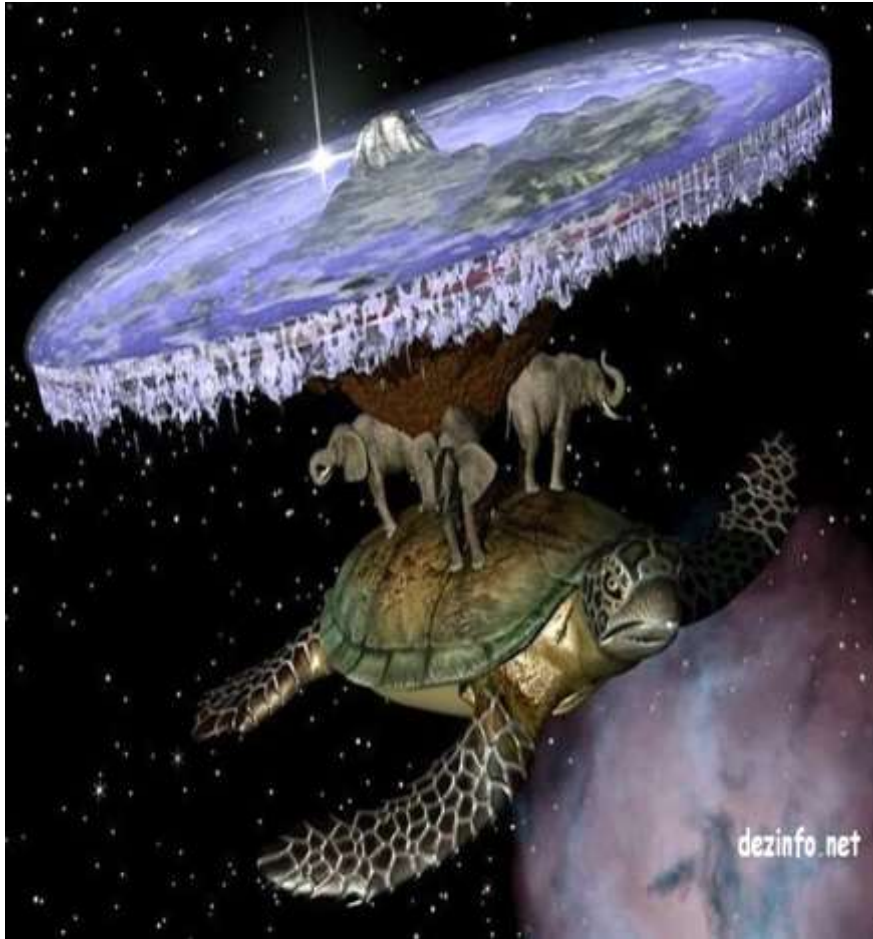
- Практика, життєвий досвід, світогляд і інтуїція засвідчують нас в реальності світу «тут» і «тепер»
- Усвідомлення світу «тут» і «тепер» приводять нас до переконання існування його в минулому і майбутньому, в далеких просторах Всесвіту

Проблема реальності світу

- Це проблема відповідальності людини за своє життя
- Це його відповідальність за виховання нового покоління
- Це відповідальність за долі країни і планети

2.Що існує?

- Реальний світ, або світ ідей, наших відчуттів?
- Що лежить в його основі?
- Вирішення цієї проблеми відправляє нас до основного питання філософії

Основне питання філософії: співвідношення матерії і свідомості

Наскільки світ, який ми сприймаємо, відповідає реальності?

В окно смотрели
двое.

Один увидел дождь и
грязь

Другой – листвы
зеленой вязь,
Весну и небо голубое.

Омар Хайям

Взаємозв'язок двох боків ОПФ

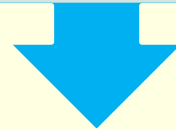
ВІД ТОГО, ЯК МИ НА ЦЕЙ СВІТ

ДИВИМОСЯ

МИ ЦЕЙ СВІТ

СПРИЙМАЄМО

ВВАЖАЄМО МОЖЛИВИМ

ЗРОЗУМІТИ ТА ЗМІНІТИ

Платон виділив «справжнє буття» - світ «чистих ідей», що призводять до існування «чуттєвого буття».

◎ У середньовічній християнській філософії «справжнє буття» - буття Бога, знаходиться над створеним ним, «неістинним буттям», визначає історію становлення і розвитку людства, а також життя кожної окремої людини.

ИЛЮЗІЇ ОБ'ЄКТИВНОГО ІДЕАЛІЗМУ

СЛІПА ВІРА В АВТОРІТЕТИ

НЕБЕЗПЕКА МАНІПУЛЯЦІЇ
СВІДОМІСТЮ

ДУХОВНЕ НАСИЛЬСТВО,
РЕАКЦІЙНІ ІДЕОЛОГІЇ

Джордж Берклі Девід Юм

Суб'єктивний ідеалізм
- маємо справу тільки з нашими відчуттями, а що лежить за ними, - нам ніколи відоме не буде;
- чи існує зовнішній світ як джерело наших відчуттів, - цього довести ми не можемо. Але ми не можемо довести, що зовнішній світ і не існує.

Ілюзії суб'єктивного ідеалізму

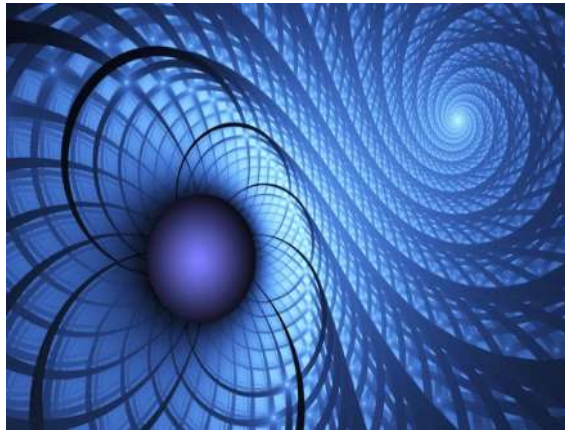
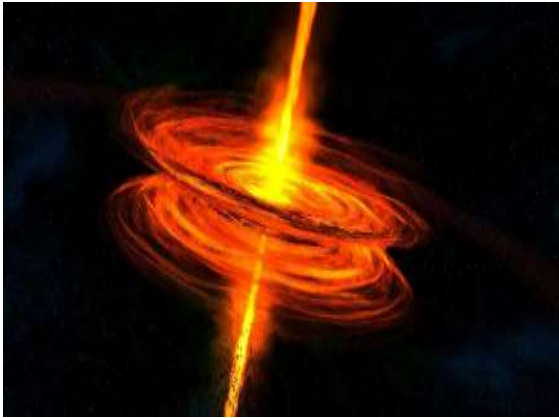
- Суб'єктивізм, заперечення діалогу, догматизм
- Соціальна атомарність, егоцентризм
- Соліпсизм, агностицизм
- Нігілізм

Як світ існує?

- В русі, характер якого визначає метафізика і діалектика
- У просторі і в часі
- Як інтегративна цілісність і в певних формах буття

Як існує в русі?

- Метафізика розглядає існування світу, як практично незмінну систему, в якій все повертається «на круги своя».
- Діалектика розглядає весь потік змін, як сходження до нових видів якості, цикли, повернення до старого, здійснюється на більш новому рівні, тобто здійснюється по спіралі.

Світ в просторі і часі

Характеризується:

- Симетрією часу і простору (однорідністю і ізотропністю – рівнозначністю напрямків руху)
- мірністю
- безперервністю

Світ як цілісність: порядок чи хаос?

- Розуміння світу як математичної системи пішло в минуле
- Синергетика, що досліджує поведінку відкритих складно організованих систем, говорить про єдність хаосу і порядку, який в античності називали космосом.

античність

Космос

Буття впорядковане,
організоване,
оформлене

Хаос

Невпорядкований,
дезорганізований,
стан

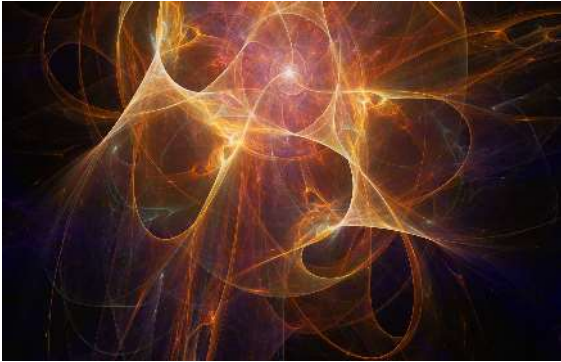

Весь космос – хаос? Есть опасность столкновения
Или гармонию нам следует признать?
Есть неземной сценарий представления,
И можно ли Вселенной управлять?

Добра Вселенная или таит опасность?
Идёт в Галактике борьба добра и зла?
Вселенский разум есть? Он нам дарует ясность?
На Землю жизнь из космоса пришла?

**Роль хаосу у
Всесвіті:
джерело
інновацій,
пере-
створення,
поновлення**

Загрози хаосу:

- Зіткнення галактик;**
- Випромінювання
зірок;**
- Поглинання темною
енергією;**
- Падіння комет і
астероїдів.**

Світ - єдність порядку і хаосу він прекрасний, але недосконалий

- Недосконалість світу має викликати не почуття нігілізму, а прагнення до творення.
- Удосконалення, облагороджування, поліпшення - це і є культура.
- Місія людини - розв'язання суперечностей різних форм буття.
- Місія інженера - перетворення хаосу в космос.

Форми буття

- Буття природи

- Буття людини

- Буття суспільства

- Буття духовного

I. Буття природи

1.1 Буття первозданної природи

Проблема вічності «всього» і дискретності «речі»: смерть одного - народження іншого

1.2 Буття «рукотворної» природи

Проблема екології, як відсутність гармонії техносфери з первозданною природою

II. Буття суспільства

- 2.1 Бытие общества в целом: поиск оптимальной системы существования
- 2.2 Бытие человека в обществе: проблема коллективизма и индивидуализма

ІІІ. БУТТЯ ДУХОВНОГО

- 3.1 Буття суб'єктного духовного: формування духовного світу і духовного простору
- 3.2 Буття об'єктивізованих духовного: проблема гуманізації культури, збереження культурного коду успадкування

IV. Буття людини

- 4.1. Буття людини як «речі серед речей»: проблема життя і смерті, благополуччя і духовності

- 4.2 Буття людини як духовної істоти: проблема сенсу життя

Стратегії буття людини

- Опора на розум, науку, освіту
- Опора на самого себе (воля, мотивація, творчість)
- Боротьба, самоствердження
- Гармонія з миром, прагнення до самореалізації

Опора на розум, науку, освіту

- Парменід - сила в злитті зі світовим розумом.
- Сократ - знання врятує світ.
- Ф. Бекон: «Знання - сила»
- Р. Декарт: «Думаю, отже, існую»

Опора на самого себе

- Протагор «Людина - міра всіх речей»
- Сократ: «Пізнай себе!»
- К. Маркс: «життєві сили»
- Ф. Ніцше - «воля до влади»
- М. Гайдеггер - «Присутність»
- Н. Бердяєв: «творчість, як виправдання буття»

Боротьба, самоствердження

- Кініки - шлях бунтів і революцій
- К.Маркс - боротьба пролетаріату
- Р. Дарендорф - боротьба еліт
- Т. Шевченка - бунт за мир, де стверджується правда.
- Прагматизм - енергія, віра і воля целедостиження

Борьба, как стратегия бытия

Гармонія зі світом

- Буддизм - все живе одушевлено
- Античність - космоцентризм
- Лао Цзи - невтручання в хід саморозвитку світу
- Християнство - возлюби ворога
- В. Соловйов - теорія Всеєдності живого
- К.Е. Циолковський - теорія космічного співдружності
- Л. М. Толстой, Ф.М. Достоевський, Дж. Неру - непротивлення злу насильством
- Арнольд Швейцер - принцип «благоговіння перед життям»

2. Матерія

Гранично загальне філософське поняття.

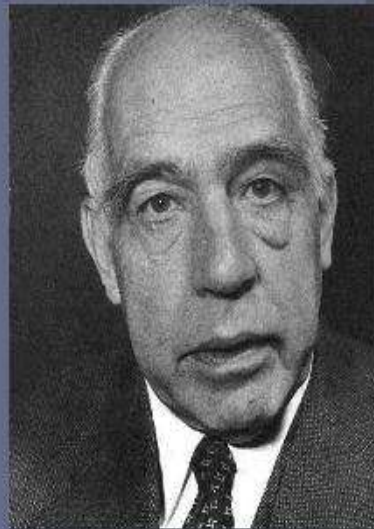
- В Античності - субстанція
- У новий час - маса тіла
- Сучасне розуміння: об'єктивна реальність, яка існує незалежно від свідомості і дана нам у відчуття

Криза у фізиці поч. 20 ст.

А. Беккерель –
открыл явления
радиоактивности

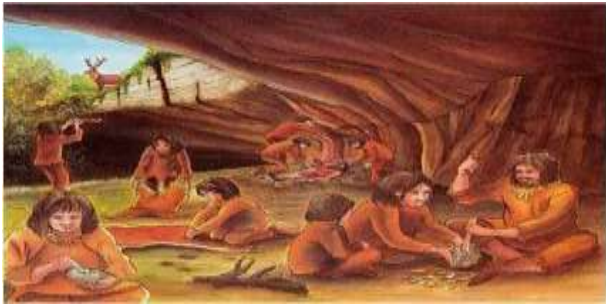
Н. Бор – изучение
радиоактивности

Ppt4WEB.ru

«Зникнення
матерії»
викликало крах
уявлень 17-18
ст. Виникло
нове
світобачення

Матерія як реальність

включає:

- речовину
- поле
- фізичні процеси
- соціальні процеси (спосіб виробництва, матеріальну культуру, процеси інфляції, ціноутворення, технічний прогрес)

Різноманітні форми матерії

- Оптичні явища, існуючі об'єктивно
- Темна матерія космосу. "чорні діри".
- Антімарія (елементарні частинки з протилежним зарядом)

МАТЕРИЯ

Это не первооснова –
Это вся бесконечность!
Это стремление словом
Проникнуть в бездонную вечность...

Это не только явление,
Это процессы и свойства:
Магнитных полей притяжение,
Штормов морских беспокойство.

Это движение света,
Это удары вулкана,
Это родная планета,
Летящая в бездну тумана.

Это Вселенной движения
И микромира законы.
Это сердцебиения,
Как колокольные звоны.

Наших эмоций процессы,
Мозга коды-энграммы.
Ветер, гуляющий лесом
И катастроф земных драмы.

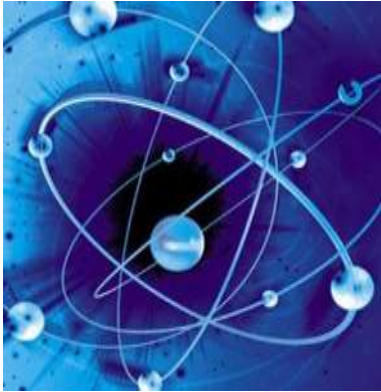
•

Материя так многолика,
Но связаны все ипостаси,
Как связаны разные лики
В одной существующей расе.

•

Все связи объемлет сознание –
Материи – альтернатива.
Сознание дарует нам знание
И то, как она – красива!

Структура матерії

- Мегасвіт (більш 10^{22} см)
- Макросвіт
- Мікросвіт (10^{-8} – 10^{-16} см)
- Жива природа
- Соціально організована матерія

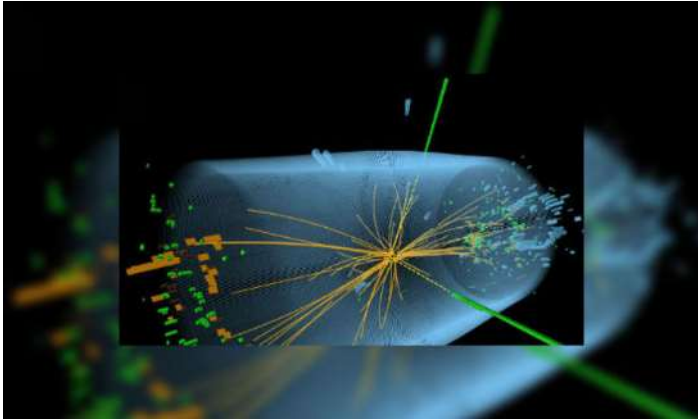

Мегасвіт

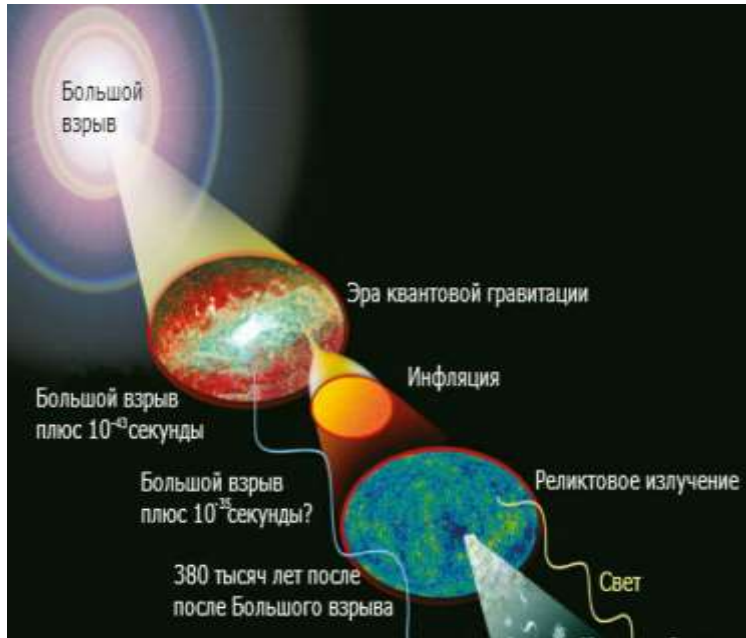
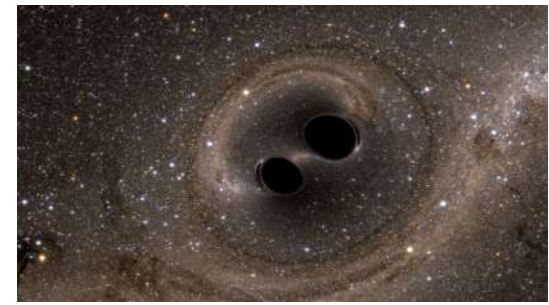
- Час з моменту Большого вибуху - 13,7 млрд. Років
- Розмір - 46 млрд. Св. років
- (Якщо видиму Всесвіт зменшити до атома, то існуюча була б сівнініма з видимої).
- Можливо існування паралельних світів

Микросвіт

- Відкрито Бозон Хіггса, повідомляє масу микрочастицам (Фабіан Джанотті, Олександр Поляков, Стівен Хоук, Дж. Лікка).
- 14 вересня 2015 р були виявлені гравітаційні хвилі (LIGO Лазерно-інтерферометрична гравітаційно-хвильова обсерваторія).
- Трімбл: гравітаційні хвилі будуть служити "інструментом комунікацій між передовими цивілізаціями, здатними контролювати цілі галактики".

О, как мне гравитацию понять?
Какая власть дана над расстояньем!
Как поле может сосуществовать,
Дистанционно управляя мирозданьем

Гравітація - найслабше взаємодія в мікросвіті і найпотужніша сила в макросвіті.

Гравітаційні хвилі - геометричні хвилі, тобто хвилі, які змінюють геометричні характеристики простору, коли проходять по цьому простору. Це - хвилі, що деформують простір.

ЖИТТЯ

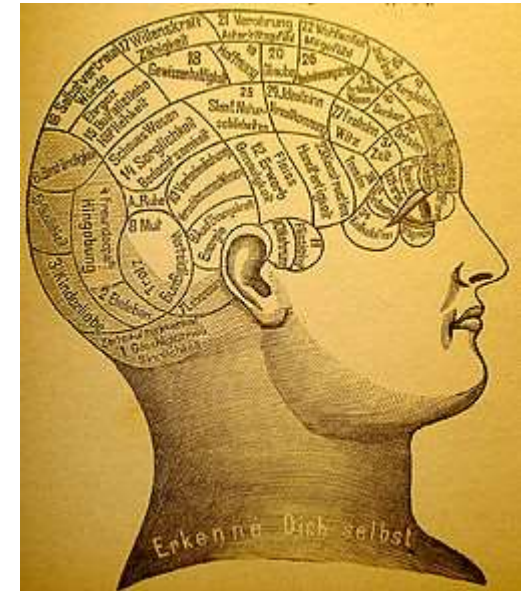

- Теорія академіка Опаріна: виникнення;
- Теорія Ч. Дарвіна - еволюція;
- Критерії: протидія ентропії, інформаційно-енергетичний обмін, управління, генний код.
- А. Чижевський: життя як спосіб трансформації космічної енергії.

Мисляча матерія

- Принцип Декарта:
абстрактне
опосередковане мислення
- Принцип Лейбніца:
Здатність до самосвідомості

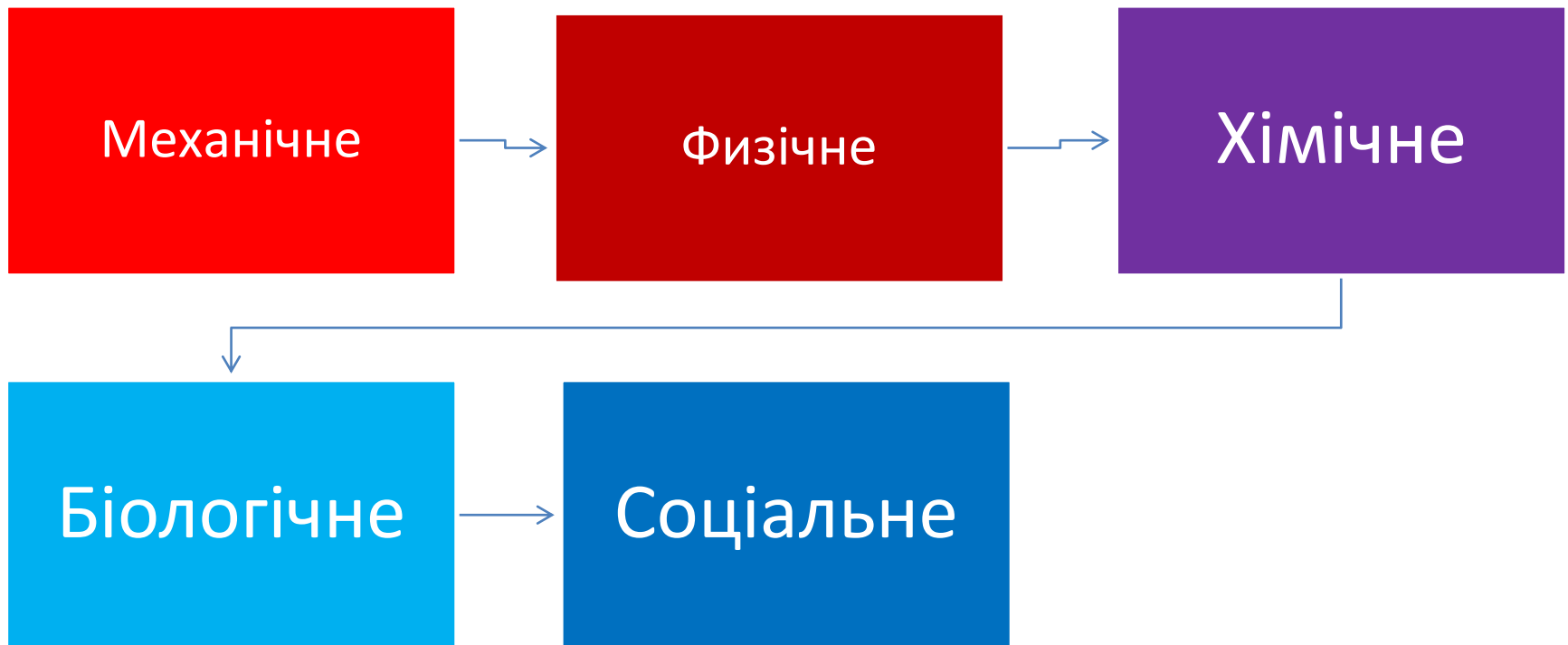

Принцип матеріальної єдності світу

- Закон збереження енергії - єдність речовини і поля
- Зірки - кузні атомів - зв'язок мега і мікросвіту
- Періодичний закон Менделєєва - зв'язок органічної і неорганічної матерії
- Відкриття клітини - зв'язок рослинного і тваринного світу
- Еволюційна теорія Ч. Дарвіна - зв'язок живої і мислячої матерії.

Рух - атрибут матерії

Рух, як зміна взагалі

- Внутрішньо суперечливе: абсолютність зміни і відносність спокою
- Здійснюється в різних формах і не допускає редукціонізму: відомості нижчої форми до вищої
- Проявляється у формі розвитку і прогресу
- Існує в просторово-часовому континуумі

Движение

Стремился Галилей познать
Движенья тайные законы
Природу сил дают познать
Расчёты Лейбница, Ньютона.

•

Но сколько нам открытий надо
Чтоб глубину его познать?
Узнать, как разрушать торнадо
И как погодой управлять?

•

Вселенский ритм поймать движенья
Законы космоса открыть,
В гигантском этом представлении
Смысл мироздания постичь.

И дать ответ: ну почему живое
Имеет эту волю – жить?

Не может электрон в покое
Ни одного мгновенья быть?

Дерзанье духа как измерить,
Работу мозга как понять?
Паранормальное проверить
И будущее предсказать

Дві основні концепції простору та часу

- Субстаціональна: простір і час абсолютні, що не залежать від речей і подій, представляють окремі сутності, величезні резервуари. Якщо все зникне, простір і час залишиться
- Атрибутивна: простір і час є відносини речей і подій,
- Зі зникненням речей і подій зникнуть і простір, і час

Нескінченність

- Нескінченність простору: можна вийти за межі будь-якої великої області простору
- Нескінченність часу (вічність): у часу немає ні початку, ні кінця

Вечність

Вечность есть образ,
созданный из времени.

RusDemotivator.Ru

Время всегда мимолётно,
Вечность застыла навеки.
Сфинксом взирает дремотно
Сквозь полуоткрытые веки.

Вечность объять невозможно,
Вечность пределов не знает.
Плавно и осторожно
Время в него уплывает.

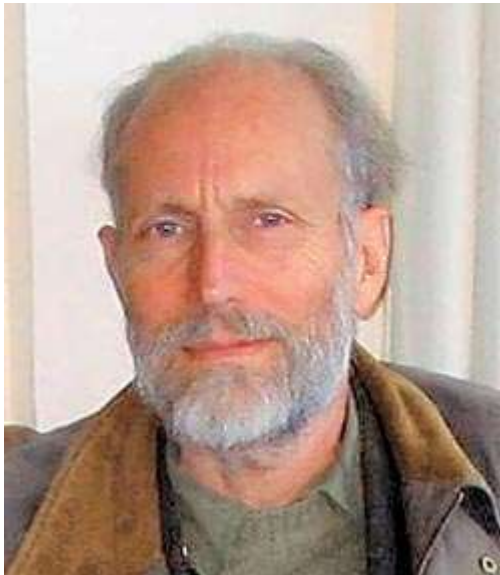

Антропний принцип

- У 1919 році німецький математик Герман Вейль підрахував, що сила електричного взаємодії між протоном і електроном в атомі водню на 39 порядків (тобто в 10^{39} разів) більше їх гравітаційного тяжіння.
- Англійський фізик Поль Дірак порівняв цей найбільший зустрічався в науці інтервал часу з найменшим (на той момент 10-24 секунди), який необхідний світлу, щоб пройти шлях, рівний розміру протона. Співвідношення знову вийшло близько 10^{39}
- в 1961 році американський астрофізик Роберт Дікке, встановив, що тільки якщо співвідношення Вейля і Дірака великі і близькі один до одного, зірки напрацюють достатньо важких елементів, зокрема вуглецю, щоб виникло життя і з'явилася людина.

Позитивно заряджені протони всього на 0,14% легше нейтронів. Виявися маса протона всього на чверть відсотка більше, Всесвіт позбулася б водню, адже його ядра якраз і є поодинокі протони. Без водню не засвітила б зірки, не утворилися важкі елементи і вже, звичайно, в такому нейтронном світі не було б життя.

Брэндон Картер в 1973 году сформулював слабкий та сильний антропні принципи

Слабкий антропний принцип: Всесвіт здатна породити розум

- Сильний антропний принцип: Всесвіт повинна бути такою, щоб розум виник в її глибинах

Антропный принцип

Ты мера всех вещей есть, человек.
Твой разум не случаен в мироздании.
Пусть короток, дискретен путь твой, век,
Но вечно в космосе Вселенское сознание.
Ему отрыта суть вещей, систем,
В нём знания, открытия, догадки,
В нём коды, символы, наброски теорем
И озарений миг – божественный и краткий.
Антропный принцип позволяет ему быть,
В таинственных просторах появиться.
Не только познавать, но и судить
И красотой Вселенной наслаждаться.

Вселенная устроена ведь так,
Что ни к чему нельзя нам прикоснуться:
Чуть измени нейтрон – и вечный мрак
Не даст крупицам разума проснуться.

Ты наблюдатель, ты свидетель, человек,
И планетарных и вселенских изменений.
Как сфинкс глядишь из чуть открытых век
На таинство космических явлений.

Ты разума носитель, человек.
«Прибор» для измеренья мирозданья.
Кто без тебя когда-нибудь, вовек
Опишет мир без твоего сознания?

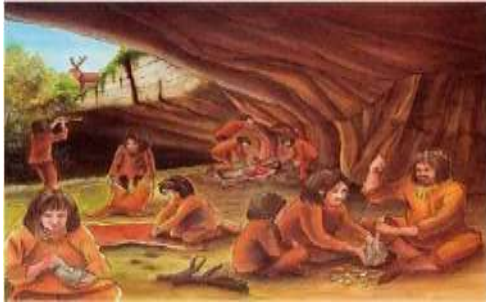
И бытие неполно без него!
Сознание – как ключик к тайнам мира.
Две силы проникают в суть Всего:
Наука и божественная лира.

3. Свідомість

Свідомість - спосіб зв'язку людини зі світом, вища форма активності, що дозволяє передбачати практичні дії людини і творчо перетворювати дійсність.

Соціальні фактори формування свідомості

- Праця сприяв формуванню проблемного мислення, інтелекту, як способу вирішення практичних завдань
- Мова - абстрактного і системного мислення
- Спілкування і виховання - критичного світосприйняття

Критичне мислення

«Думати критично означає проявляти допитливість і використовувати дослідницькі методи: ставити перед собою питання і здійснювати планомірний пошук відповідей. Критичне мислення працює на багатьох рівнях, не задовольняючись фактами, а розкриваючи причини і наслідки цих фактів. Критичне мислення передбачає ввічливий скептицизм, сумнів в загальноприйнятих істинах, означає вироблення точки зору з певного питання і здатність відстояти цю точку зору логічними доводами. Критичне мислення передбачає увагу до аргументів опонента і їх логічне осмислення. Критичне мислення не є окремий навик або вміння, а поєднання багатьох умінь »

(Темпл Ч., Мередіт К., Стіл Дж. Посібник «Як вчаться діти: Звід основ»).

Сознание

Это особое состояние,
свойственное только
человеку, в котором ему
одновременно доступен
и мир, и он сам

Мгновенно
связывает,
соотносит то, что
человек увидел,
услышал, и то, что
он почувствовал,
подумал, пережил

Сознание! Оно одно на свете
Есть способ постиженья мирозданья.
За целый мир – оно одно в ответе.
Пуста Вселенная вне разума дерзанья.

Что в мире ещё может отражать
Вселенной тайны, дальние просторы?
И оценить, и смыслы осознать
Прекрасной жизни чудные узоры!

Устроенность, зависимость понять
И клетки, и галактик во Вселенной.
Себя песчинкой малой осознать
С душою вечной, радостной, нетленной.

Оно вбирает память сотни лиц,
Хранит идеи и обрывки разговоров.
Перед судом его падём мы молча ниц:
Под властью совести – своих же
приговоров.

Ничто не скроется от взора твоего:
Ни тайны жизни, ни судьбы причуды.
Но ждём как откровенья и как чуда
Разгадки тайны бытия его.

Структура свідомості

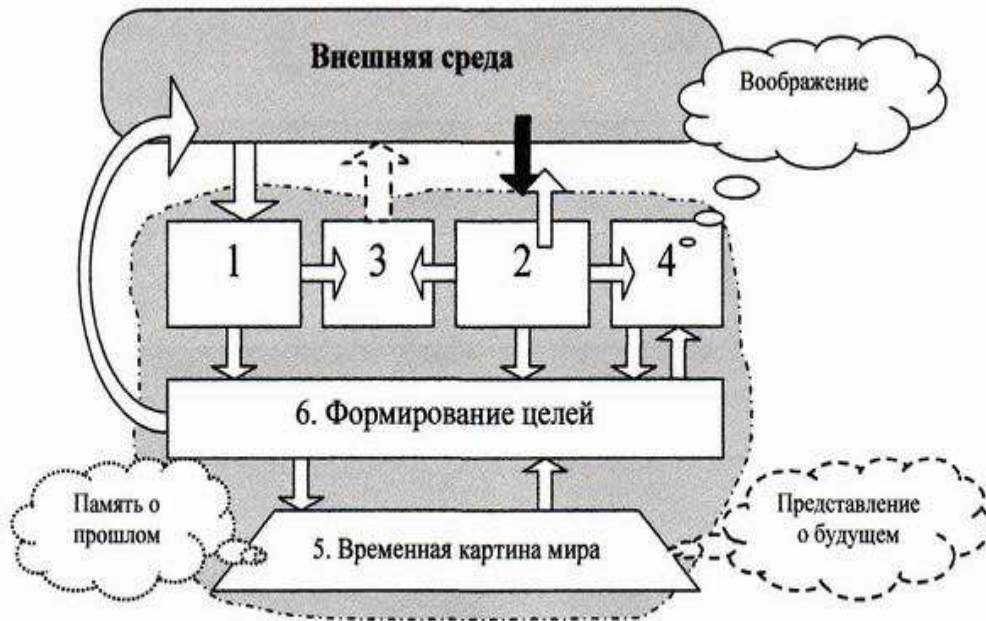

Рис. 18.1 Структура сознания.

1 – блок познавательных процессов; 2 – блок различения субъекта и объекта;
3 – блок эмоций и чувств; 4 – креативный блок; 5 – блок формирования временной картины мира; 6 – блок целеполагания.

- знання
- мислення
- почуття
- емоції
- Увага
- пам'ять
- Воля
- Уява
- підсвідомість
- самосвідомість

Рівні розуміння свідомості

- Онтологічний - розкриває характер зв'язку зі світом.
- Гносеологічний - характер інформаційної взаємодії.
- Аксиологічний - рефлексії та оцінки
- Соціальний - рівень розвитку і впливу соціокультурних чинників
- Метафізичний - радість натхнення

Онтологічний аспект

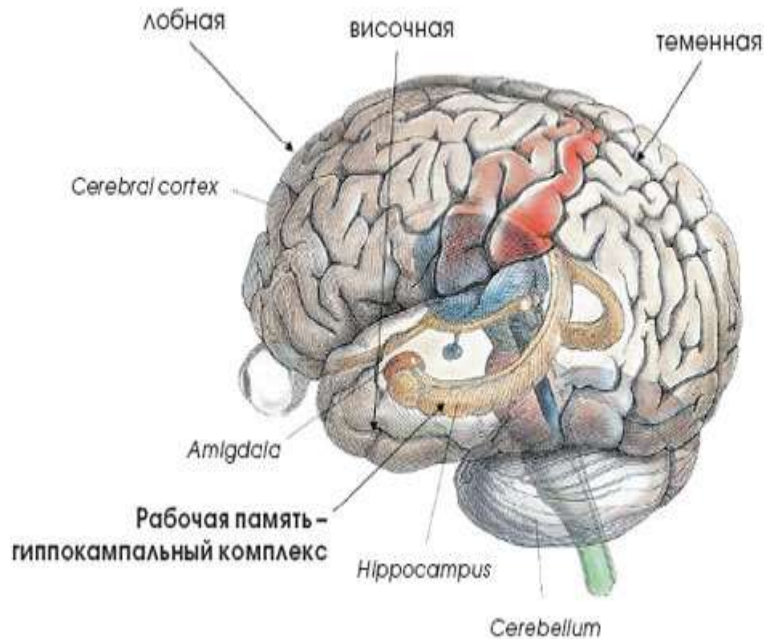
Свідомість - альтернатива матерії, космосу, об'єктивно існуючого світу, усвідомлене буття, суб'єктивна реальність, властивість високоорганізованої матерії - людського мозку

Інформаційна ємність МОЗКУ

- Гугол - 10100
- З моменту великого вибуху минуло всього лише одна тисяча тридцять одна с.
- Шахи (32 фігури і 64 клітини) - 10140 комбінацій
- Будь-яка думка - комбінація взаємодії нейронів
- Мозок - 15 млрд. Нейронів
ФАКТОРІАЛ 15 МЛРД. !!! - фантастична цифра, яка розкриває колосальні ресурси мозку!

Долговременная память – ассоциативная кора:

Гносеологічний аспект - свідомість - вища форма відображення

Пасивне відображення
у неживий природі

Активне відображення
у живий природі

- Психичне вибіркве відображення

Активне відображення
МОЗКОМ ЛЮДИНИ

ДЖОН ЛОКК

**Tabula Rasa - свідомість
новонародженого людини -
чиста дошка, на якій життя
ставить свої письмена**

**Висловлення Дж.
Локка «У нашому
розумі немає нічого,
чого не було б раніше
в наших почуттях» Г.
Лейбніц доповнив:
«крім самого розуму»,
що означає: свідомість
не тільки відображає,
а й творить світ.**

Свідомість здатне не тільки, адекватно відображати суть речей і процесів,

але і створювати духовний світ особистості і духовний простір соціуму, існувати в духовній сфері мистецтва, науки, літератури, воно здатне генерувати наукові гіпотези і передбачати майбутнє в формі проектів, теорій, планів, стратегій, ідеологій.

Аксіологічний вимір

Лише в свідомості
людина дана сама собі
як «Я», спрямована до
вершин духовного
буття, піднесеної
любові і дружби,
співчуття і радості

Свідомість - не тільки чудо світобудови,
але і важкий хрест

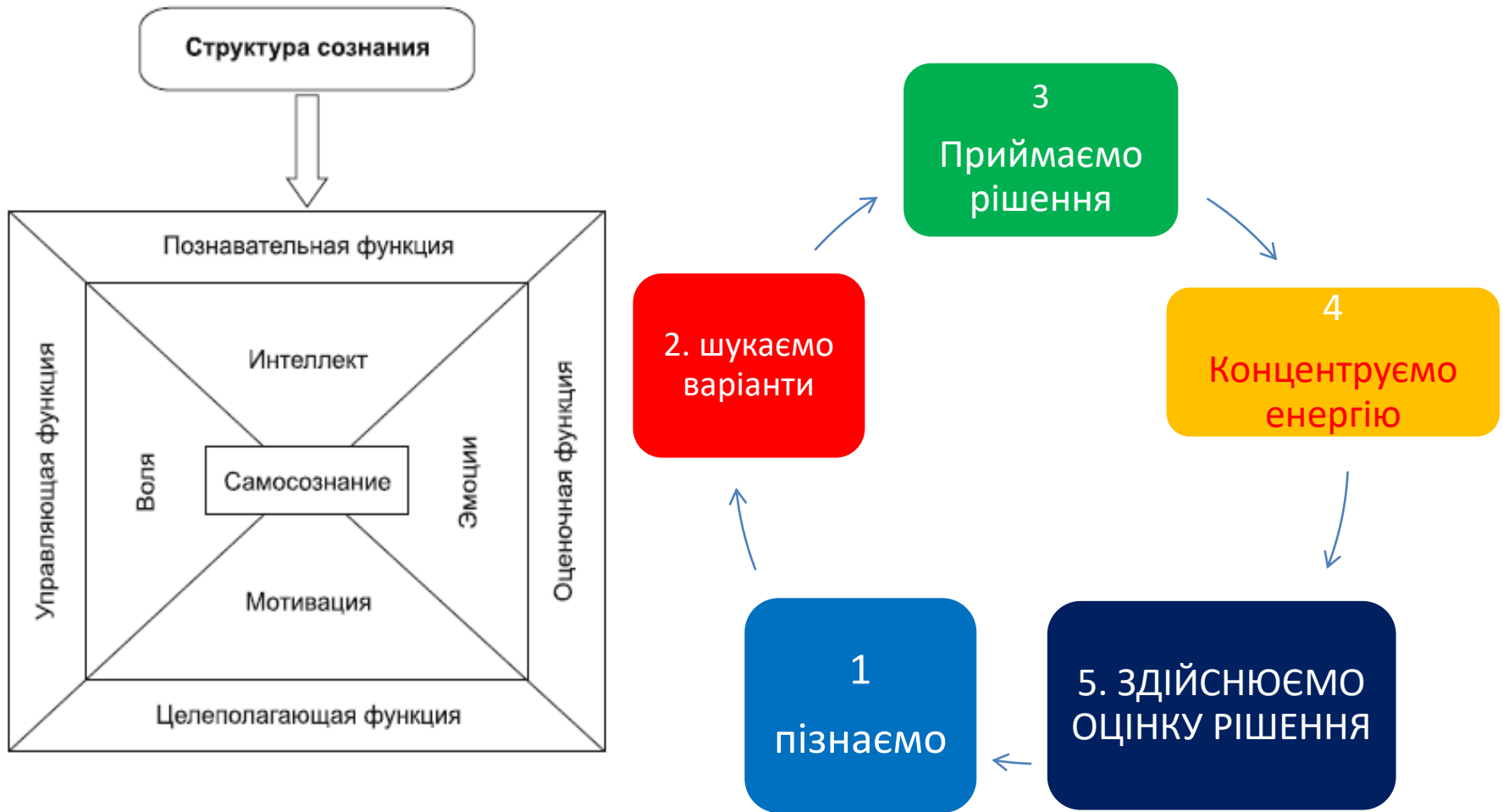

Евальд Васильович
Ильєнков
1924-1979

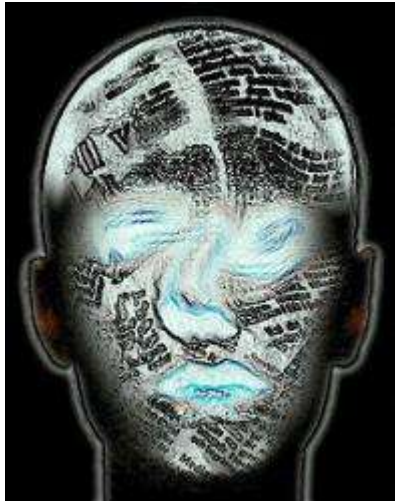
Переважна кількість мислителів
всерйоз вважають, що свідомість -
це «проклятий дар» Божий людині
і без нього людина була б
щасливішою

У свідомості дано не тільки
всі знання про світ,
але і вся біль світу

Компоненты и функции сознания

Несвідоме - ресурс мозку

- Автоматизми, рефлекси - стихійно і свідомо формуються навички
- Підсвідомі апперцепції, програми поведінки

Соціальний вимір

- Рівень розвитку свідомості: талановитість, обдарованість, геніальність
- Історичний тип свідомості
- Ментальність, як прояв умов життя
- Тип свідомості різних соціальних груп

Спотворення свідомості

- Внутрішні джерела: апперцепції, стереотипи
- Зовнішні: ілюзії, міражі, інформаційні шуми

Маніпуляція свідомістю - приховане управління свідомістю

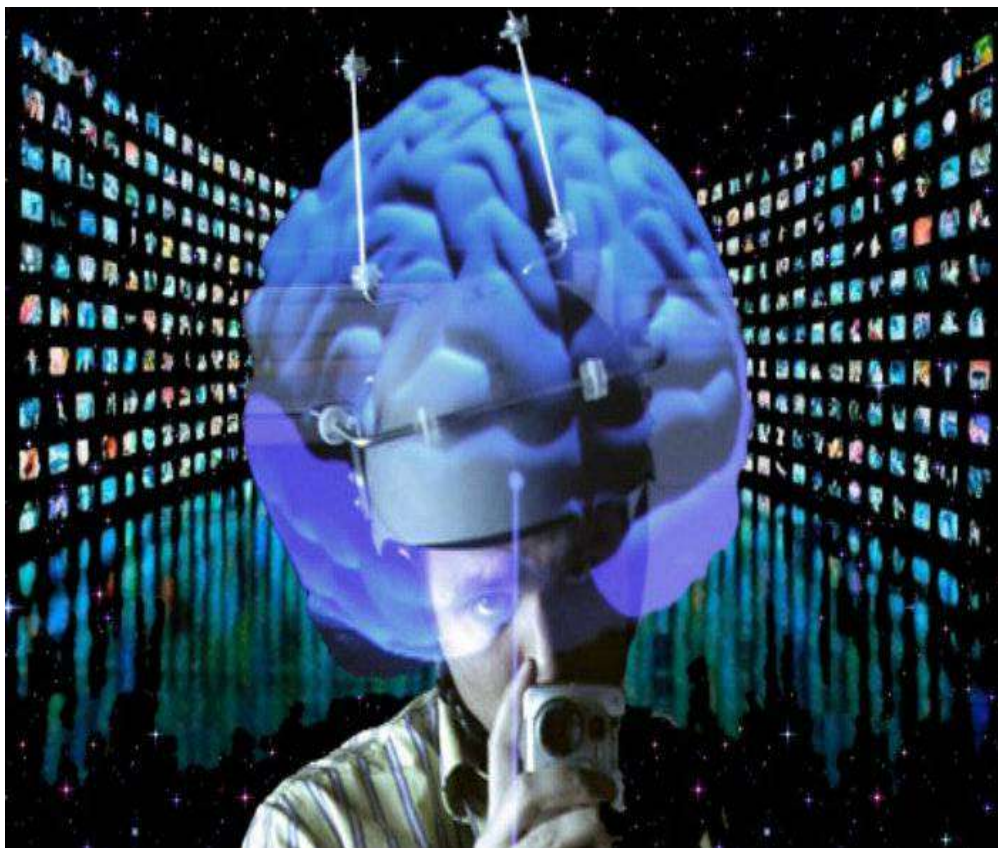
- Використання навіювання.
- Використання чуток, домислів
- вибір меншого з двох зол
- замовчування фактів
- метод фрагментації
- багаторазові повтори
- Створення лжесобитій, містифікація.
- Рейтинги, посилення на експертів

Трансгуманизм

- Це загроза переривання історії людства
- Це загроза реконструкції з-знання в найближчі 30-40 років

Кліпова свідомість

- Це загроза деградації свідомості в інформаційному суспільстві
- Це несвідоме існування, втрата здатності МИСЛИТИ

Розвиток свідомість - шлях до досконалості

- Це розвиток всіх компонентів свідомості:
- Глибини, системності, критичності мислення
- Уяви, фантазії
- системної пам'яті
- Волі, як системи самоврядування
- самосвідомості

Що значить жити свідомо?

- Думати критично
- Приймати свідомі рішення
- Не йти на поводу емоцій
- Розвивати мистецтво самоврядування

Свідомість - найбільший дар!

- Думай!
- Твори!
- Створию!

